

Diktning = drevning

*Fönsterfogen är den svaga
länken i klimatskärmen*

Förutsättningar

Förarbete

Egenkontroll

Genomförande

Denna **arbetsinstruktion** är utformad för att användas vid detaljplanering och arbetsberedning på bygg- och anläggningsprojekt. Med väl genomarbetade planering uppnås god personsäkerhet och rimlig belastning samtidigt som arbetet organiseras smart och kostnadseffektivt.

Fönsterfogen dvs gränssnittet mellan fönsterkarm och vägg är en lika viktig del av klimatskärmen som ytterväggen och fönstret.

Fönster och väggkonstruktioner är idag välutvecklade byggelement av hög standard.

Funktionellt är det lämpligt att betrakta fönsterfogen som en del av fönstret, eftersom egenskaper som U-värde, regn- och ångtätet, ljudreduktion, brandisolering etc, ligger närmare fönstret än ytterväggen.

Fönsterfogens principer

Fönsterfogen skall hindra regnvatten från att komma in i och ånga från att komma ut i väggen dvs en lufttätning.

Praktiska erfarenheter har visat att en tvåstegstätning är enklare och säkrare än en enstegstätning.

Tvåstegstätning innebär att regn- och vindtätning är åtskilda och rumsligt separerade - regntätningen ligger utanför vindtätningen och mellan dem finns ett ventilerat luftrum en 'tryckutjämningskammare' som är dränerad mot det fria.

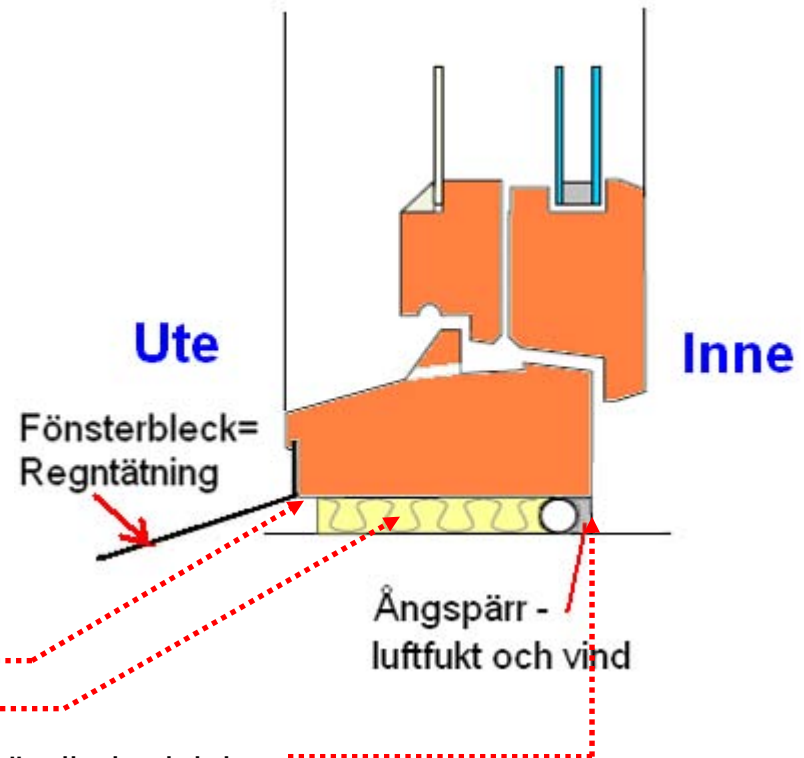
Fönsterfogens delar

Utifrån och in:

Luftspalt: Ventilation, dränering.

Diktning: Värmeisolering, ljudreduktion.

Bottningslist och fogmassa : Vindtätning, ångspärr, ljudreduktion.

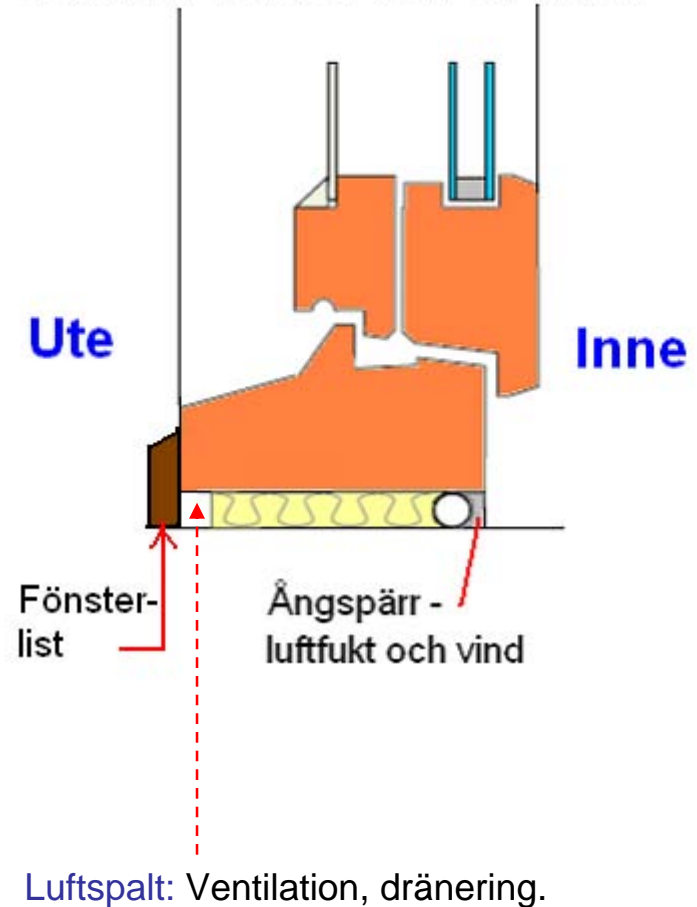
Ångtätning

För ångtätning (ångspärr) används vanligtvis en fogmassa, men också gummilister kan användas. De krav som ställs är:

- * bra vidhäftning mot angränsande ytor så att fogen blir fukttät, dvs förhindrar fukttransport i både ång- och vätskefas (kapillärsugning).
- * elastisk för att kunna ta upp rörelser mellan karm och vägg orsakade vid öppning och stängningar
- * långvariga temperatur- och fuktrörelser.
- * miljövänligt och utan hälsofarliga emissioner.

Ångspärren placeras på den sida av väggen som har det högsta ångtrycket - vanligtvis den sida med högst temperatur. Dvs, för en uppvärmd lokal i väggens insida och för en kyld lokal i väggens utsida. För en uppvärmd lokal kan det vara fördelaktigast att inte använda ångspärr.

Sektion i sidor och överdel

Personssäkerhet — Riskinventering

Arbetsmoment: Diktning och fogning

Arbetsmoment & Problem	S	K	Risk= S*K	Åtgärd
Olämplig ställning = överbelastning	10	20	200	
Fallskador	10	15	150	
Oordning på arbetsplats = Vrick/fall-skador	10	15	150	Regelbunden städning. Kontroll av gångar och landgångar

Sannolikhet = S
Konsekvens = K
Risk = S * K

Bedömning av sannolikhet

S = 0,1 Mycket osannolik (<1 ggr/10 år)
S = 1 Osannolik (1 ggr/10 år)
S = 3 Låg sannolikhet (1 ggr/3 år)
S = 10 Relativt sannolik (1 ggr/år)
S = 30 Sannolik (1 ggr/mån)

Bedömning av konsekvens

K=0,5 Bagatell
K=1 Mycket liten (1 - 2 dgr sjukskrivning)
K=5 Liten (3 - 7 dgr sjukskrivning)
K=15 Kännbar (8 - 29 - " -)
K=70 Allvarlig (30-299 - " -)
K=500 M. allvarlig (>300 - " -)

Personssäkerhet — Skyddsutrustning

Personlig skyddsutrustning § 71

Skyddshjälm och skyddsskor ska användas om det inte är uppenbart obehövt. Annan personlig skyddsutrustning t.ex. ögonskydd, hörselskydd och handskar ska användas när det behövs.

Glasögon och hörselskydd

Om du har glasögon med skalmar som går in under tätningringarna på hörselskyddet minskar dämpningseffekten. Det är då viktigt att välja hörselskydd för vilka tillräcklig dämpning mätts då skyddet burits tillsammans med glasögon.

Utrustning och maskiner

- Diktspatel för diktning/drevning
- Dito för bottningslist
- Fogspruta
- Kniv att kapa bottningslist
- Fogpinnar (att jämna fogar med)

(a)

Utrustning för utförandealternativ 4; glasullsdrv, bottningslist och fogmassa: fogspruta (1) glasull (2), drevspatel (3), kniv (4), fogpinne (5), behållare för fogpinnar(6).

- Diktmaterial - Glasulldrev
- Isover: B 60 mm tjocklek 30 mm L = 6 m
- Bottningslist
- Fogmassa

Lagring av fogmaterial

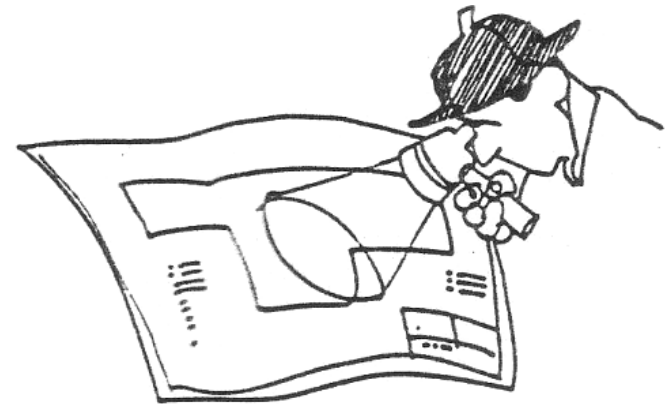
Det är viktigt att materialet lagras så att det ej blir smutsigt eller fuktigt.

Mall och instruktion

Nr	Kontrollpunkt	Metod eller utrustning	Frekvens	Resultat	Datum Signatur	Avvikelse/åtgärd Godk./ej
1	Diktning utförd runt hela fönstret					
2	Luftspalt på utsidan för dränering					
3	Ångspärr utförd på insidan					
4						
5						
6						
7						
8						

Kvalitetskriterier för projektet och produkten

- Studera ritningar, beskrivningar och kontrollplan
- Tänk igenom möjliga **produktionsmetoder** och hantering av material, hjälpmedel etc som klarar ställda krav

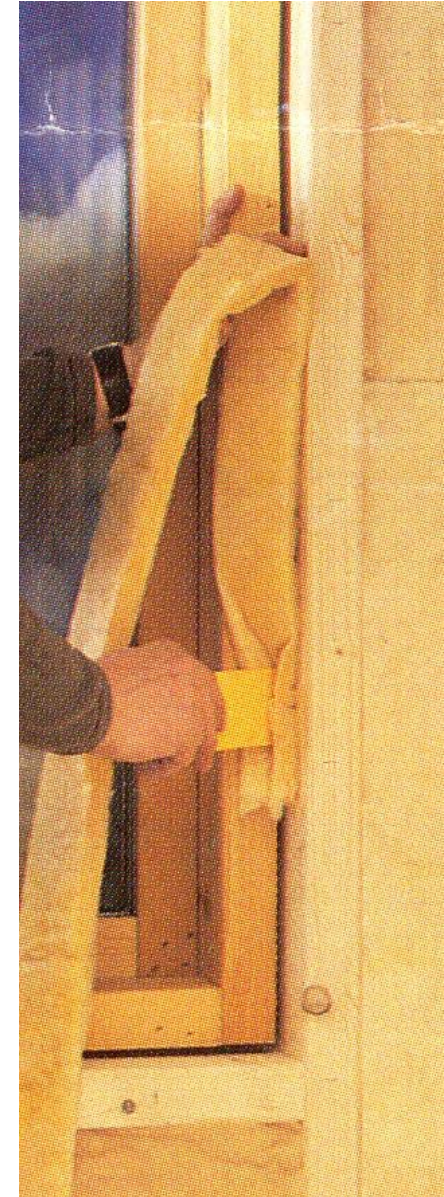
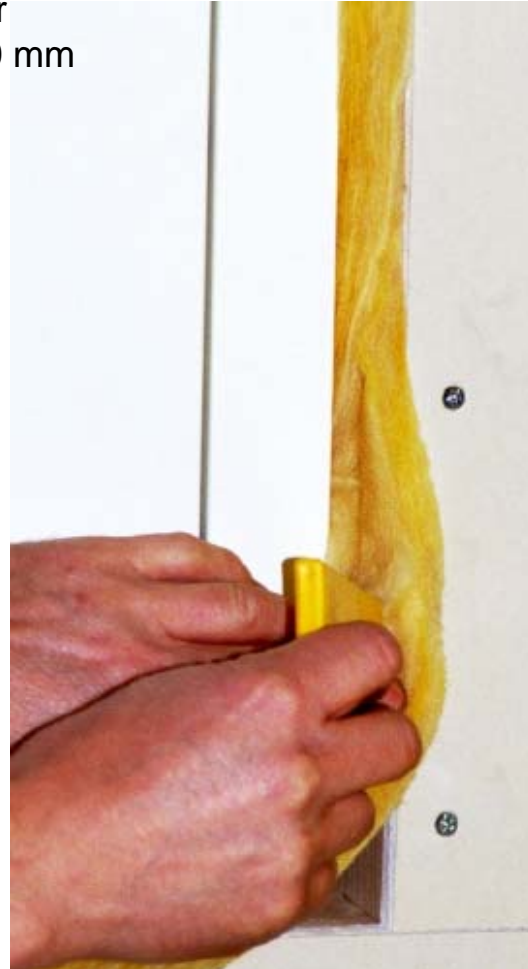

Tänk särskilt på att

- följa anvisningar i beskrivning och från leverantören
- fogsidor är torra och släta och fria från material som kan äventyra vidhäftning
- vid brandtätning ställs särskilda krav
- fogens funktion skall säkerställas

Diktning (eller drevning som många säger än)

1. Tryck in - dikta/dreva - glasullsremsan runt karmen.
Lämna utrymme för en luftspalt på utsidan.
2. Tryck in botteningslisten till ett för fogmassan lämpligt djup - ca 30 mm
3. Djupet beror av fogbredden.

Fogning och listning

Ångspärr på fönstrens insida

- Tryck ut fogmassan.
- Kontrollera att fogytorna är fria från damm och smuts.
- Efterstryk fogen med en våt fogpinne så att en slät fog erhålls.

Listning

På utsida fönster
och på insidan,
då fogning ej sker,
spikas fönsterlist.

Resultat i detta fall:

En snygg invändig ångspärr-
på utsida fönster en list

